

Anexo do tema 5. A poesía entre 1936 e 1975: a Xeración do 36, a Promoción de Enlace, a Xeración das Festas Minervais

ÍNDICE

1. A POESÍA DA XERACIÓN DO 36	2
ÁLVARO CUNQUEIRO	2
XOSÉ M ^a DÍAZ CASTRO	2
AQUILINO IGLESIA ALVARIÑO	3
RICARDO CARBALLO CALERO	3
MARÍA MARIÑO.....	4
LUÍS PIMENTEL	4
CELSO EMILIO FERREIRO	5
2. A POESÍA DA PROMOCIÓN DE ENLACE.....	7
ANTÓN TOVAR	7
LUZ POZO GARZA	8
3. A POESÍA DA XERACIÓN DAS FESTAS MINERVAIS.....	8
MANUEL MARÍA	8
UXÍO NOVONEYRA.....	9
ANTÓN AVILÉS DE TARAMANCOS	12
ARCADIO LÓPEZ CASANOVA	12
XOSÉ LUÍS MÉNDEZ FERRÍN.....	13

1. A POESÍA DA XERACIÓN DO 36

ÁLVARO CUNQUEIRO

A dama que ía no
branco cabalo
levaba un pano de seda bordado
Na verde fror
as letras van de amor!

O cabaleiro do cabalo negro
levaba unha fita colléndolle o pelo
Na verde fror
as letras van de amor!

No meio do río cambiaron as vistas,
el para o pano i ela prá fita.
Na verde fror
as letras van de amor!

Cunqueiro, Dona de corpo delgado

XOSÉ Mª DÍAZ CASTRO

“Penélope”

*Un paso adiante i outro atrás, Galiza,
i a tea dos teus sonos non se move.
A espranza nos teus ollos se esperguiza.
Aran os bois e chove.*

*Un bruar de navíos moi lonxanos
che estrolla o sono mol como unha uva.
Pro ti envólveste en sabas de mil anos,
i en sonos volves a escoitar a chuva.*

*Traguerán os camiños algún día
a xente que levaron. Deus é o mesmo.
Suco vai, suco vén, Xesús María!,
e toda a cousa ha de pagar seu desmo.*

*Desorballando os prados coma sono,
o Tempo vai de Parga a Pastoriza.
Vaise enterrando, suco a suco, o Outono.
Un paso adiante i outro atrás, Galiza!*

Xosé María Díaz Castro, *Nimbos*

AQUILINO IGLESIA ALVARIÑO

Esta é a mar dos solpores recendentes a mazás coloradas
debaixo, asolagados, fondos vales
e alboradas con páxaros de rabos longos de silencio.

Esta é a mar, triste sombra desgazada
de altísimos montes cheos de neve,
que pelengrinaron soles inmensos e senlleiros.

Xa nin montes de neve nin soles recién nados.
Mais a súa sombra, sí, mar sin consolo,
a súa sombra de auga, amargues bágoas.
A súa sombra leal, triste lamento e longa noite.

Onde aqueles montes altísimos
que aconchegaban contra o teu seo
o rebrilo das súas craras cabeleiras?

Fragmento de “Esta é a mar dos solpores”, *Cómaros verdes*, Aquilino Iglesia Alvariño

RICARDO CARBALLO CALERO

“Helena”

Helena regresa a Esparta
Estes son os pórticos, estas as aras.
Ergue-se a neve ali coroando os penedos.
Aquí esbaran os cisnes entre os vímios.

Beleza vencedora, acollen-me os lugares
Como se non tonase profanada
Por beizos estrangeiros.

A gorja do tempo engolira Troia
E os dez anos adúlteros. Purificada
Polo esquecemento, me non pesa o corazón.

As bágoas de Hécuba, a lanza de Héitor,
O trono de Príamo, o leito de París
Afundirían-se na noite da morte. Segura,
Calco con pé de marbre o pazo natal.

Ricardo Carballo Calero, *Pretérito imperfecto*

MARÍA MARIÑO

Inda vou na mesma meniña
aquela que fogueaba sin leito!

¡Son aquela!
¡Son aquela que no bosco
escuitaba o himno dela!

Son aquela mañanciña,
entre orballo das rosas,
enre area de sendeiros,
onde atopaba a campana.

Caladiña eu chamaba
en berros que hoxe esquezo,
cando o navío de lonxe
o meu mar cheo atracaba.

¡Son aquela!
Son aquela tarde queda
que no serán se chamaba
miña aurora sin coores
chea dun farto rebusco
que en un xordo a min chegaba.

¡Son aquela!
Son aquela pena nubra
que de mofo entrenzaba
a lonxe voz do poeta,
cando aínda non sabía
que era pra ela
o que aquela voz narraba.

¡Son aquela!
Son aquela sempre soia
que paseaba a ribeira
a ver si nela atopaba,
a ver si nela afogaba.

Eu non sei,
eu non sei son sinceira.
Eu sentía un lonxe triste,
eu sentía nel ledicia,
eu quería quedar soia,
eu quería compañía,
¡aquela que eu non sabía!

Hoxe o sol enxuga a néboa.
Os dous tecen amores.
¡Han de saber algo dela!

María Mariño, *Palabra no tempo*

LUÍS PIMENTEL

Crara noite
Piano antre magnolios
Voz de mirto de oboe

A luz dos seus seos,
Indecisa antre o verde.
Nin sombras nin misterios,
Nin estrelas nin lúas

punteiros de gaita
acompañábano
o pai de negro;
no mar, unha vela
branca.
os amiguiños levábano
non pesaba nada

¡A poesía é o grande milagre do mundo!
Faremos música do teu voceiro
Eiquí estamos coa túa lingoaxe vulgar.
Nomearás calquera cousa
-árbol cabalo, pedra
e veralos nacer coa súa vida máis íntima
cos seus contornos máis puros.

Contemplamos dende a soleira a chuvia.
O tempo non se conta: está en sonido.
Todo o achegou algo pra iste tránsito
trala chuvia a paisaxe tapouse os ouvidos.
Non hai esforzos de rosas, ruídos de luces.
É o trunfo das pequenas cousas.
A tarde é o todo, mais sin loitas;
camiña descalza entre a chuvia

CELSE EMILIO FERREIRO

O teito é de pedra.
De pedra son os muros
e as tebras.
De pedra o chan
e as reixas.
As portas,
as cadeas,
o aire,
as fenestras,
as olladas,

son de pedra.
Os corazóns dos homes
que ao lonxe espreitan,
feitos están
tamén
de pedra.
I eu, morrendo
nesta longa noite
de pedra.

Celso Emilio Ferreiro, *Longa noite de pedra*

No tempo aquí
 cando os animais falaban,
 dicir libértá non era triste,
 dicir verdá era coma un río,
 dicir amor,
 dicir amigo,
 era igoal que nomear a primavera.
 Ninguén sabía dos aldraxes.
 Cando os animais falaban
 os homes cantaban nos solpores
 pombas de luz e xílgaros de soños.

Dicir teu e meu non se entendía,
 dicir espada estaba prohibido,
 dicir prisión somente era unha verba
 sin senso, un aire que mancaba
 o corazón da xente.

¿Cando,
 cando se perdeu
 este gran reino?

Celso Emilio Ferreiro, *Longa noite de pedra*

 Probe de min. A terra prometida,
 a Galicia emigrada que eu buscaba,
 era somente un pozo de residuos,
 unha corte de ovellas resiñadas:
 emporio de logreiros,
 caverna de usureiros,
 buraco de tendeiros,
 guarida de compadres basureiros.

O País dos Ananos,
 poboado de pitisos
 comestos da iñorancia,
 mandados pola envexa i a cobiza.
 ¡Que sórdida paisaxe!

Galicia xaz eiquí morta de anguria,
 crucificada en sombras, sepultada
 baixo as nádegas porcas dos badocos,
 dos pequenos burgueses desertores,
 alugados ao esterco,
 vendidos ás letrinas, sin outro afán nin fin que o dasme-douche,
 o merco-vendo, okey, pago contado.

Celso Emilio Ferreiro, *Viaxe ao país dos ananos,*

O bon cidadán
 traballou, aforrou,, mercou, vendeu,
 consumiu, informou, cumpriu co preceuto,
 viviu arredor de si mesmo
 como unha roda perfeuta.
 Por fin morreu
 dun coma diabético.
 Os xefes da OPE
 (Orde, Ponderación, Estabelecemento),
 filial do complexo industrial PUGA
 (Produtividá, Unión, Garantía, Amnesia)
 moi agradecidos ó seu idel comportamento,
 pregan unha oración
 pola almiña diste homiño.

Celso Emilio Ferreiro, *Cimenterio privado*

“Xaneiro, 1972, II”

Cando quero vivir
 digo *Moraima.
 Digo Moraima
 cando semento a espranza.
 Digo Moraima
 e ponse azul a alba.

Celso Emilio Ferreiro, *Onde o mundo se chama Celanova*

*Moraima é o nome da muller do poeta

2. A POESÍA DA PROMOCIÓN DE ENLACE

ANTÓN TOVAR

Eu son un home triste,
 eu son un neno canso
 e teño unha voz murcha,
 como unha mau de néboa
 rubindo cara ao sol;
 unha mau a buscar
 a Túa mau infinita.

[...]
 Entón, Señor, ti fuxes,
 i estas maus que son terra
 somentes terra apreixan.

Antón Tovar, *Arredore*

LUZ POZO GARZA

Naquela cidade
 onde unha rapaza escribía un diario secreto
 na noite
 mentres o soño desvalido semellaba finxir
 silencios compartidos
 nesa vella cidade do norte
 o primeiro poema de amor flutuaba
 coma un blues nostálxico na noite.

[...]

Querería saber daquel río esvaído do soño
 tal unha despedida sen retorno,
 do silencio curvado nunha praza deserta e antiga.

¿Onde vai o primeiro poema de amor
 a materia sonora dun blues fuxidío
 a inocencia primeira?

Luz Pozo Garza, *Códice Calixtino*

3. A POESÍA DA XERACIÓN DAS FESTAS MINERVAIS

MANUEL MARÍA

¿Por que sempre quedo ancorado
 na choiva silenciosa de Sant-lago
 esperando eternamente un anxo mouro
 que volve o meu soño neve ou pedra?

Unha arela imprecisa que é saudade
 encerra o meu silencio enverdecido
 de lonxanías brancas ou salaíos.

Manuel María, *Advento*

“Terra Chá I”

A Terra Chá, somentes é:
un pobo aquí, outro acolá,
mil arbres, monte raso,
un ceo chumbo e tráxico
no que andan as aves a voar.
O resto é soedá.

Manuel María, *Terra Chá*

“Bando”

Prohíbese, por orde da Alcaldía,
que medren porque sí
as rosas do xardín municipal.

Dende agora as pombas teñen
que pedir licencia pra voar.
Están fora da Lei
a Primavera,
as flores e os carballos,
as estrelas, os peixes e os paxaros.

Dase este bando en tal e cuale
pra que se cumpra de orde do Alcalde.
Firmado e rubricado.

Manuel María, *Documentos persoais*

UXÍO NOVONEYRA

COUREL dos tesos cumes que ollan de lonxe!
Eiquí sintese o pouco que é un home...

Uxío Novoneyra, *Os eidos*

Cousos do lobo!
 Caborcos do xabarín!
 Eidos solos
 onde ninguén foi nin ha d'ir!
 O lobo! Os ollos o lombo do lobo!
 Baixa o lobo polo ollo do bosco
 movendo nas flairas dos teixos
 ruxindo na folla dos carreiros
 en busca de vagoada máis sola e máis medosa...
 Rastrexo
 parase e venta
 finca a pouta ergue a testa e oula
 ca noite na boca...

Uxío Novoneyra, *Os eidos*

"Vietnam Canto"

CUMES CUMES CUMES COM'ESTES
 ECHEN
 UNHA VEZ POR CADA MORTE

VIETNAMMMMMMMMMMM
 VIETNAMMMMMMMVIETNAMMMMMMM
 MMMMM
 VIETNAMMMMMMMMMMMMM

metan na casa a verba na cociña na
 mesa na cama xa está
 e calar
 calarcalaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa
 aaaaaaaaaarr
 hastr'o berro que te acusa
 USAUSAUSAUSAUSAUSAUSA

un
 morto
 dous mortos
 tres / trinta mortos
 trescentos / tres mil mortos
 OFENSIVA DO TEIT 22000 / 100000
 mortos
 tódalas os se volven ceros
 0000000000000000000000000000
 baixo de cada un 10 / 100 / 1000 /
 10000 mortos á máquina
 difuntiños que a noite acolle entre
 cañas baixo o torbón
 do monzón
 na lua do TEIT

dá vergonza vivir
dá vergonza estar vivo e ver a
PRIMAVERA

cándo remata un pobo?
un pobo nace sempre
non remata
nuncanuncanuncanuncanuncanu
nca

seino por vós
pobo como o meu
GALICIA pequeniña
sola cousa de todos

mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos mortos
mortos caíndo polos teletipos
lúas de LI PO afondadas pra que a lus
seña a A de
LIBERTÁAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

ouh cánto teño de vós pequeno que son
de esta paz morta

undefined

noiteñoite
partir esta n / o / i / t / e en anacos
que en cada un só quepia un home
en
pé

entran nas cidades do SUL ESTE lonxe
e xa todas son a aldeña dó lado
HUE SAIGON DANANG

con irmaos e parentes meus
galegos de a diario
mais que nono esqueceron como nolo
esquecemos
tanto que ás veces perto chaman home
e
ollamos por quén.

non son eu tamén
quen eiquí quedo
que estou matando eilí
luxando GALICIA como luxan
KANSAS NEW JERSEY CALIFORNIA
COLORADO
IOWA
nomes tan limpios?

perdón por esta paz
PAZ en carteles xunto a COCACOLA
PAZPAZPAZPAZPAZPAZPAZPAZPAZPAZ
AZPAZ
pra tapar tanto tanto
muro

valeiránnoles nomes
mais inda
indainda pobo
podo decir o teu con forza
inda se pode decir o teu nome dos que
alá cain
podemos

deles temos de novo nome:
home pobo
/ MARÍA MARIÑO dinamiteira da FALA /
home- pobo
home- pobo

aquí por siglos foi un pobo como é o
meu
o meu por anos foi un pobo como é
aquí

IRMANDIÑOS DE GALICIA VIETCONG

entre miña mai ANA amos iles
entre iles amor ANA ti

*tres estudantes en LUGO sin os nomes
en VIGO MÉNDEZ FERRÍN co'il
e vós MARÍA MARIÑO CHÉ
bágoas 1967*

*non
eu sei que cantar non é igoal*

*perdón tamén por iste tempo cas
palabras
anque sinceiras tein tarde polos lados
e puntos suspensivos calcados do
refrigerador dun cañón*

ANTÓN AVILÉS DE TARAMANCOS

Na outra banda do mar constrúen o navío:
o martelar dos calafates resoa na mañá, e non saben
que están a construír a torre de cristal da miña infancia.
Non saben que cada peza, cada caderna maxistral
é unha peza do meu ser. Non saben
que no interior da quilla está a médula mesma
da miña espiña dorsal; que no galipote a quencer
está o perfume máxico da vida.
Que cando no remate ergan a vela, e a enxarcia
tremole vagarosamente no ar
será o meu corazón quen sinta o vento,
será o meu corazón.

Antón Avilés de Taramancos, As torres no ar

ARCADIO LÓPEZ CASANOVA

Cantar sen patria, lonxe na *rodela
da Noite, sen ninguén que escoite,* anada
do pranto. Lonxe. Lonxe. ¡A da i, vagoada
do corazón: que sólo se rebela!

XOSÉ LUÍS MÉNDEZ FERRÍN

“Reclamo a liberdade pró meu pobo”

No vento de mazán que se desfraga
nos cons e pedregullo solar
reclamo a liberdade pró meu pobo.

No meniño que dorme
no edredón dos teus ollos
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Nas vellas mans agrarias,
nas loias amorosas dos estíos
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Nos bicos acedísimos e tenros
dos meus fillos inmensos
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Nos sangues artesáns que teño ardendo
en cada dedo meu,
nos finos labradores que aparecena agora no papel
levando chapeos pardos, panos de sede e zocas remontadas
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Nos crepúsculos de anís
nos que se erixe a familia naval de Manuel Antonio
e pon, de arca e couso, pequeniños
lumes azuis e brancos de San Telmo
reclamo a liberdade pró meu pobo.

Xosé Luís Méndez Ferrín, *Con pólvora e magnolias*